

Delicious.com – Social Bookmarking

PV070 – digitální knihovny

Jméno: Antonín Vítěček

Studium: N-IN BIT 2. ročník

Datum: 8. 12. 2010

Úvod

V současné uspěchané době je člověk doslova zahlcen přívalem informací, které se na něj linou ze všech stran. Není tak v lidských silách sledovat všechny zdroje takovýchto informací, vybírat z nich ty podstatné a dostatečně kvalitně je vstřebávat. Člověk je však tvor vynalézavý a tak se s touto záplavou vypořádal vynálezem social bookmarkingu. Promiňte mi tento anglický výraz, avšak sociální záložkování mi zní snad ještě podivněji. O co se jedná? Pojdme si to vysvětlit pěkně popořádku.

Záložky, záložky a záložky...

Ještě v době kamenné, rozumějte před rozmachem Internetu, se záložky používaly na zakládání zajímavých míst a nebo aktuální pozice v papírových knížkách. Byly vyrobeny z nejrůznějších materiálů a mohly se stát i obětí kreativity jejich majitele. Dodnes mám v paměti obraz své první záložky, vyrobené ve školní družině z barevného papíru.

„Čo bolo, to bolo...“ Teď když je Internet, získal pojem záložka novou a trochu neosobní podobu. Tedy alespoň dřívější podoba záložek byla dosti „nesociální“. Při prohlížení webových stránek na vás občas vyskočilo: „Stiskněte Ctrl+D pro přidání stránek do oblíbených“ a bylo to. Pokud jste stiskli danou klávesovou kombinaci, měli jste svou záložku. Což však nebyla moc výhra, protože stejně nikde nebyla moc vidět.

Moje osobní zkušenost se záložkami byla taková, že nakonec jsem dokonce objevil kam se ukládají a přidával si tam všechny zajímavé stránky. Čímž mi moje sbírka stále narůstal a narůstala. Bohužel to však byla její jediná činnost, co dělala. A to až to do té doby, než se mi při upgradu na novější verzi prohlížeče kompletně smazala.

Zkusil jsem to tedy znovu, předpřipravil si jakousi stromovou strukturu kategorií a začal přidávat nové záložky zajímavých článků. Vydrželo mi to zhruba měsíc, než mi opět začala neutěšeně narůstat pouze jedna jediná kategorie – výchozí. A s využitím záložek jsem na tom nebyl o moc lépe. Stejně jsem většinu zajímavých článků vyhledával opětovným zadáváním dotazů do vyhledávače. Se záložkami jsem prostě na štíru a důvod, proč jsem si vlastně vybral toto téma tkví v tom, že bych rád prolomil tuto bariéru a využil potenciál metody social bookmarkingu. Zvu vás tedy na poznávací zájezd jehož jsem já sám také pouhým účastníkem.

Sociální a zdravotní Delicious.com

Ne, nebojte, o pojištění řeč nebude. Stále se tu bavíme o vytváření záložek. V čem je tedy to sociální jiné? Ve své podstatě skoro v ničem. Jenže co je dnes sociální, to je „in“. Což je v kontextu věci tak neosobní jako Internet trochu paradoxní.

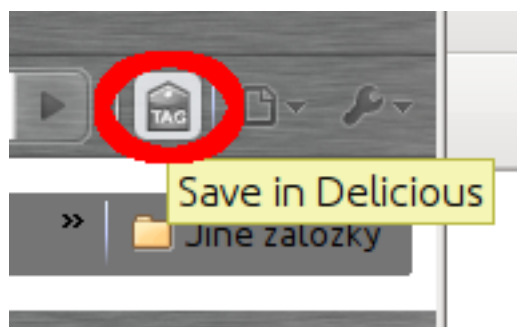
Podobným problémem se záložkami jako mám já, trpělo pravděpodobně více lidí. Protože v průběhu času se u záložek objevovaly nová a nová vylepšení. Funkce ování, nebo česky značkování. Kdy si záložku popíšeme několika klíčovými slovy, podle kterých mezi nimi později můžeme vyhledávat. Objevily se i zásuvné moduly do prohlížeče na sdílení záložek mezi více počítači. Pokud jste na zajímavý článek narazili třeba v práci a neměli jste čas si ho přečíst, nic vám nebránilo v tom si ho přidat mezi záložky a doma si ho v klidu přečíst. No a když k tomu navíc přidáme možnost sdílet tyto záložky se svými přáteli, Voila, máme zde náš zázračný a převratný social bookmarking! Přivítejte ho prosím potleskem.

Social bookmarking na Internetu už není žádný mladíček, jeho nejznámější implementaci nalezneme na adrese: <http://www.delicious.com>, dříve <http://del.icio.us>. Tento systém od svého stvořitele Joshuy Schatera [1] odkoupila společnost Yahoo.com už v roce 2005, což je na Internetu celkem dávno. Ten správný rozmach však zaznamenal až se současným trendem rozvoje sociálních sítí. Mít Internetové prohlížeče před rokem 2004 lépe propracované záložky, neměl bych nyní o čem psát.

Abychom se mohli zúčastnit našeho poznávacího zájezdu, musíme se nejdříve zaregistrovat. Delicious.com používá účty z Yahoo.com. Pokud tento účet již máte, je to plus pro vás. My ostatní si budeme muset prostě zapamatovat další netriviální heslo a popíšeme další nalepovací lísteček na monitor. Navíc získáváte i další e-mailový účet zdarma. A to se vyplatí.

Pakliže jste úspěšně prošli procesem registrace, systém je velice přívětivý a při prvním přihlášení vám představí své nejlepší vlastnosti které má. Vzhledem k tomu, jak je projekt rozsáhlý a má za sebou takovou velkou společnost jako je Yahoo, připadá mi trošku smutné, že takový světový štramák mluví pouze anglicky.

Aby se vám Delicious.com dostalo pod kůži, respektive pod kůži vašeho prohlížeče. Existují zásuvné moduly, nebo chcete-li doplňky, dostupné pro nejrozšířenější prohlížeče. Po instalaci v prohlížeči přibude nové tlačítko „Save in Delicious“ (Uložit na Delicious). Po kliknutí na toto tlačítko se vám zobrazí předvyplněný formulář pro vytvoření záložky na Delicious.com, odkazující na aktuálně otevřenou stránku.

obr. 1 - Tlačítko Save in Delicious

Jak vypadá takový běžný den s Delicious.com? V klidu si tak brázdíte kalnými vodami Internetu, když tu náhle spatříte křišťálově čistý a jasný poklad v podobě zajímavého a hodnotného článku. Kliknete na zázračné tlačítko a teď přichází ta nejnáročnější a nejzodpovědnější část. V zobrazeném okně jsou předvyplněny informace o umístění aktuálně otevřené webové stránky. Na uživatele teď čeká nejtěžší úkol, danou stránku vhodně označit pomocí klíčových slov – štítků. V podstatě nic jiného než forma katalogizace zdroje. Zodpovědnost správné katalogizace je tak distribuována mezi uživatele služby.

A screenshot of a 'Save a Bookmark' dialog box. The title bar says 'Save a Bookmark' and 'signed in as [user]'. The form has the following fields: 'URL' with 'http://muni.cz/' and 'required' label; 'TITLE' with 'Masaryk University' and 'required' label; 'NOTES' with '1000 characters left'; 'TAGS' with 'space separated' label; and 'SEND' with 'space separated' label. At the bottom, there is a 'Mark as private' checkbox, a green 'Save' button, and a grey 'Cancel' button.

obr. 2 – Uložit záložku

Pokud si na stejnou stránku dělal odkaz již někdo před vámi, jsou nabídnuty nejčastější varianty štítků jako doporučené. Záleží čistě na vás, jestli se vám při následném vyhledávání v záložkách osvědčí vymýšlet svá vlastní klíčová slova, nebo použít nabízené nejčtenější varianty ostatních uživatelů. Krátké zamyšlení při vytváření klíčových slov, ušetří cenný čas při vyhledávání. Z vlastní zkušenosti doporučuji se zamyslet: „Pokud bych hledal tuto stránku, jak bych se ptal? Co se mi vybaví?“

Také se mi osvědčilo držet konzistentní jazyk štítků. V mém případě se tedy snažím vytvářet všechny štítky v angličtině, pokud se nejedná vyloženě o zdroj pouze českého významu. Člověk si tak navíc pěkně rozšiřuje slovní zásobu, dokud ho nepotká okno. K záložce si můžete sepsat i nějakou chytrou poznámku, označit ji za soukromou, sdílet ji na vašem Twitter účtu, nebo ji dokonce rozeslat svým přátelům přes e-mail a uživatelům Delicious.com. Čímž se pomalu dostáváme k sociální stránce našeho systému.

Všechny takto vytvořené záložky jsou uloženy na serveru pod vaším uživatelským jménem a označeny klíčovými slovy. Kdekoliv, kde máte přístup k Internetu, jsou vám dispozici nezávisle na prohlížeči, který právě používáte, či počítači, u kterého zrovna sedíte. U každé vaší záložky vidíte údaj, kolik ostatních uživatelů si odkaz také uložilo mezi své záložky. Ale to je spíše údaj pouze pro vaše ego, jak moc originální, nebo aktuální jste.

Záložky poskytují široké možnosti vyhledávání. Základ je vyhledávání ve svých vlastních záložkách podle klíčových slov. Pokud jsme klíčová slova vyplňovali svědomitě, měli bychom ve výsledku vidět jednotky odpovídajících záložek, ze kterých už hravě vybereme tu správnou, námi hledanou.

Vyhledávat nemusíme nutně pouze ve vašich vlastních záložkách. Podobně jako na ostatních sociálních sítích si můžete vytvořit síť přátel, spolupracovníků, nebo dokonce úplně cizích lidí, kteří mají prostě čich na zajímavé stránky a vyhledávat v jejich záložkách. Nebo vás zajímá určité téma a můžete se přihlásit k odběru záložek označených tímto klíčovým slovem. Dokáží si představit, že to může sloužit jako lidský agregátor potenciálně kvalitních novinek. Proč dělat práci, kterou za vás udělá někdo jiný. Takto získané záložky si můžete pohodlně odebírat pomocí technologie RSS.

No a pokud nehledáte nic konkrétního, můžete si vybírat z nejčerstvěji vytvořených, nebo nejoblíbenějších záložek ostatních uživatelů. Když už se bavíme o záložkování nejoblíbenějších odkazů, nemohu nezmínit službu Digg.com. Ve své podstatě je dost podobná Delicious.com, ale kvalitu jednotlivých odkazů hodnotí podle množství doporučení od uživatelů. Nenabízí možnost kategorizace podle klíčových slov.

A aby byli všichni uživatelé ještě více spokojeni a konečně propojeni každý s každým, můžeme si občas všimnout tlačítek za články s logem Delicious.com, Digg.com, Jagg.cz aj. To kdybychom si náhodou zapoměli vytvořit záložku, nebo nemohli najít magické tlačítko na její vytvoření, můžeme tak učinit přímo ze čtené stránky. Občas to pomůže zapadlým stránkám s mizernou SEO optimalizací najít alespoň nějaké čtenáře. Díky lepšímu umístění záložky z Delicious.com ve výsledcích vyhledávání.

Delicious počesku není delicious

Česká obdoba serveru Delicious.com je provozována na adrese <http://Jagg.cz>. Jedná se o open-source projekt s názvem Scuttle. Služba Jagg.cz je Delicious.com ořezané až na kost, ale správně plní svou funkci, i když samotný projekt Scuttle je teprve alfa verze. Na mě osobně služba působí až příliš strohým a nepřehledným dojmem, ale to nic neubírá na její funkčnosti. Trochu na serióznosti ubírá i použití původního designu projektu Scuttle. Není špatný, ale současný provozovatel, společnost Internet Info, by serveru jistě mohla zajistit slušivý a originální vzhled.

Nespornou a největší výhodou české mutace je, že systém s uživateli komunikuje v českém jazyce. Což však na druhou stranu také dost vymezuje nabídku zajímavých záložek povětšinou

pouze na české zdroje. Při letmém pohledu je 99% záložek v češtině nebo slovenštině.

Slovní spojení „Jaggní to“ u nás myslím, celkem zdomácnělo a to by se dalo zúročit. Avšak služba má pořád jisté rezervy jak by se dala rozvíjet, podobným směrem jako její větší bratříček Delicious.com. Důvodem momentální stagnace vývoje této služby jsou pravděpodobně finance. Až čas ukáže jak s ní Internet Info naloží.

Mračna Mordoru nad Delicious.com

V době dopisování této eseje pronikla na veřejnost skrz Twitter účet jednoho z propuštěných zaměstnanců velmi nepříjemná zpráva. Delicious.com u Yahoo končí. Důvodem je šetření a Yahoo se nepodařilo najít uspokojivý obchodní model, aby si tato služba sama na sebe vydělala. V Internetových kuloárech se spekuluje o odprodeji této služby, ale zatím se neobjevilo žádné oficiální prohlášení.

Nezbývá tedy, než zamáčknot slzu a jít dál. Nad mršinou Delicious.com se začali stahovat supi ostatních služeb pro správu záložek a ukusují si uživatele. Náhradou za Delicious.com jsou nabízeny alternativy jako Google Bookmarks, Diigo.com, Pinboard.in, Xmarks.com, nebo již zmíněný český Jagg.cz.

Jsme svědky konce jedné éry Internetu? Ano, ale ne právě kvůli Delicious.com, jehož místo zaplní mnoho jiných následovníků, ale kvůli docházejícím IP adresám. Delicious.com mělo zvukné jméno a velkou základnu uživatelů, to už mu nikdo neubere. Král je mrtev, ať žije král.

Literatura

[1] [http://en.wikipedia.org/wiki/Delicious_\(website\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Delicious_(website))

DC

```
<link rel="schema.DC" href="http://purl.org/dc/elements/1.1/" />
```

```
<meta name="DC.Title" content="Delicious.com - Social Bookmarking" />
```

```
<meta name="DC.Creator" content="Antonín Vítěček" />
```

```
<meta name="DC.Subject" content="Nejznámější služba Delicious.com na social bookmarking" />
```

```
<meta name="DC.Description" content="Popis vlastností služby Delicious.com, českého ekvivalentu a úvod do social bookmarkingu" />
```

```
<meta name="DC.Date" content="8.12.2010" />
```

```
<meta name="DC.Type" content="Text" />
```

```
<meta name="DC.Type" content="Esej" />
```

```
<meta name="DC.Format" content="application/pdf" />
```

```
<meta name="DC.Format" content="computerFile" />
```

```
<meta name="DC.Identifier" content="http://www.fi.muni.cz/~xvitec/pv070.pdf" />
```

```
<meta name="DC.Source" content="http://www.video.muni.cz" />
```

```
<meta name="DC.Language" content="cze" />
```